

Õiguskantsler

Teie 27.06.2024 nr

Meie 10.07.2024 nr 6-1/241096/2404083

Veterinaarteenuse kvaliteedile antud hinnangu vaidlustamine

Austatud []

Pöördusite õiguskantsleri poole murega, et loomaarstil puudub võimalus vaidlustada Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangut osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta. Samuti ei saa loomaarst nõuda ametilt uut hinnangut. Teie hinnangul on veterinaarseaduse § 95 lõiked 1 ja 4 vastuolus põhiseadusega.

Veterinaarseaduse § 95 lõiked 1 ja 4 ei ole vastuolus põhiseadusega. Veterinaararstil on riiklikus järelevalvemenetluses õigus anda Põllumajandus- ja Toiduametile selgitusi osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta. Ameti meelevaldse hinnangu korral on veterinaararsti õiguskaitse tagatud.

[Veterinaarseaduse](#) (VS) järgi on veterinaarteenuse saajal (isikul, kellele osutati veterinaarteenust) õigus taotleda Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangut osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta. Kui veterinaarteenuse saaja ei nõustu selle hinnanguga, võib ta selle vaidlustada halduskohtus (§ 95 lõiked 1 ja 4).

Põllumajandus- ja Toiduameti pädevuses on teha riiklikku järelevalvet veterinaarnõuete täitmise üle (VS § 72 jj). VS §-s 95 märgitud hinnangu andmisel teeb amet riiklikku järelevalvet veterinaarteenuse saaja algatusel. Hinnangu puhul on tegemist riikliku järelevalve menetluse käigus tehtava toiminguga, mille suhtes saab veterinaarteenuse saaja nõuda, et amet viiks läbi nõuetekohase haldusmenetluse. Veterinaarseadus ega ükski muu õigusakt ei reguleeri täpsemalt veterinaarteenuse kvaliteedi kohta hinnangu andmise menetlust ega seda, milliseid asjaolusid või tõendeid hinnangu andmisel arvestatakse. Kohtupraktika kohaselt saavad hinnangu andmise aluseks olla nii teenuse saaja ja veterinaararsti selgitused kui ka dokumenteeritud teave looma ravimise kohta ja ekspertarvamus. Veterinaarteenuse kvaliteedile hinnangu andmine nõuab erialaseid teadmisi. Seega peab amet hinnangu andma kooskõlas menetlusnormidega ning lähtuma kõikidest asjas tähtsust omavatest asjaoludest ja tõenditest (mh eksperdi arvamusel ja veterinaararsti selgitustest). Hinnang ei saa olla meelevaldne ega vastuolus asjas kogutud tõenditega (vt ka Tallinna Halduskohtu ja Tallinna Ringkonnakohtu otsuseid haldusasjas nr [3-20-562](#)).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Hinnangu andmise käigus võivad selguda veterinaararsti poolt toime pandud rikkumised, millest tulenevalt tuleb ametil vajaduse korral otsustada haldus- või süüteo menetluse algatamise üle (vt VES §-d 17 ja 18, § 107 lg 2). Veterinaararst saab oma õigusi kaitsta ameti algatatud haldus- või süüteo menetluses (nt on tal õigus esitada oma arvamus, vastuväited ja tõendid ning vaidlustada temale tehtud ettekirjutus või määratud rahaträhv kohtus jne).

Veterinaarteenuse saaja esitatud kahjunõude põhjendatust ja selle suurust puudutav vaidlus lahendatakse maakohtus tsiviilkohtumenetluse korras. Veterinaararst saab pöörduda ise maakohtusse, kui veterinaarteenuse saaja laimab teda meedias või avaldab tema tegevuse kohta ebaõigeid andmeid.

[Tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) (TsMS) kohaselt on menetlusosalistel võrdne õigus ja võimalus oma nõuet kohtus põhjendada ja vastaspoole esitatu ümber lükata või sellele vastu vaielda (TsMS § 5 lg 2, § 230). Samuti määrab menetlusosaline ise, mis asjaolud ta oma nõude põhjendamiseks esitab ja milliste tõenditega neid asjaolusid tõendab. Seega peab isik tsiviilkohtumenetluses ise esitama tõendid ning ise tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited. Üheks tõendiks võib olla ka Põllumajandus- ja Toiduameti hinnang osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta.

Menetlusosalisel on õigus kohtule esitada ekspertiisitaotlus. Kohtul on menetlusosalise taotlusel õigus küsida eksperdi arvamust asjas tähtsate ja eriteadmisi nõudvate asjaolude selgitamiseks (TsMS § 293 lg 1). Kohus määrab ekspertiisi, kui ta leiab, et tal endal ei ole eriteadmisi mingi asjas tähtsa asjaolu selgitamiseks (Riigikohtu 22.04.2015 otsus nr [3-2-1-15-15](#), p 16; eksperdi määramise ja ekspertiisi tegemise kohustuse kohta vt TsMS §-d 294 ja 295). Tõendeid peab kohus hindama igakülgelt, täielikult ja objektiivselt ning otsustama oma siseveendumuse kohaselt, kas menetlusosalise esitatud väide on tõendatud või mitte. Reeglina ei ole ühelgi tõendil kohtu jaoks ette kindlaksmääratud jõudu (vt TsMS § 232 lõiked 1 ja 2).

Ameti hinnangu õigusvastasuse tuvastamine halduskohtus on võimalik üksnes siis, kui õiguse kaitseks ei leidu tõhusamaid vahendeid ([halduskohtumenetluse seadustiku](#) § 45 lg 2). Veterinaararst võib kaaluda kahju hüvitamise nõude esitamist, kui ameti õigusvastase tegevusega (nt meelevaldse hinnanguga) on rikutud veterinaararsti õigusi (nt teotatud au ja head nime). ([riigivastutuse seaduse](#) § 2 lg 1 p 5, § 7 jj). Avalik-õiguslikus suhtes tekitatud kahju hüvitamise vaidlus lahendatakse kohtus halduskohtumenetluse korras.

Kui menetlusosalise hinnangul ei ole kohus järginud materiaali- või menetlusõigust (nt ei ole tõendeid korrektset hinnatud), on tal võimalus kohtulahendi õiguspärasust kontrollida kõrgema astme kohtus.

Õigusabi saamiseks tuleb pöörduda pädeva õigusnõustaja poole (jurist, advokaat). Riigi toetatud õigusabi kohta leiab teavet [Justiitsministeeriumi veebilehelt](#).

Loodetavasti on selgitustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristel Lekko 693 8443, Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee